

Interkulturní psychologie

vychodiska, obor a jeho zajladní pojmy

Dnešní svět a jeho specifika...

... jako východisko interkulturní
psychologie

Struktura 1.lekce

- I. Kurz a jeho struktura
- II. Lidský život. Osobnost. Univerzalita. Kultura. Psychologie.
- III. Specifika dnešního světa, základní úvahy / pojmy
- IV. Interkulturní psychologie jako řešení výzvy
- V. Základní pojmy v interkulturní psychologii

II. Lidský život. Osobnost. Univerzalita. Kultura. Psychologie

- Lidská povaha. Lidská nátura. Charakter člověka. Lidská existence.
- Human condition x human nature
- Co ji určuje a ovlivňuje?
- Vzpomeňte na psychologii osobnosti, čím je ovlivněná osobnost (tři pilíře):
 - I.
 - II.
 - III.

Osobnost a rozdíly dané kulturou

- Psychologie osobnosti: jak a v čem a PROČ se lidé liší - psychologické rozdíly mezi jedinci.
- ALE - DVA důvody, proč zvažovat JAKO ODPOVĚĎ kulturu:
 1. Rozdíly mezi lidmi mohou být dané kulturou - rozdílná emocionalita Číňanů a Američanů
 2. Členové různých kultur se uvnitř kultury odlišují specificky (amae v Japonsku), nepřenosné/nesnadno přenosné

Kultura

- „Kultura je způsob, jakým lidé reagují na smysl života.“ — Tomáš Halík český filozof, psycholog, religionista, sociolog, teolog a římskokatolický duchovní 1948
- „Kultura je to, co způsobilo, že člověk je něčím víc než náhodnou hříčkou přírody.“ — André Malraux francouzský romanopisec, teoretik umění a politik 1901 - 1976 O lidech, O přírodě
- OTÁZKA: Co vše je kultura? Jak se projeví kultura?

Kultura a její... „kulturní nalejvárna“:

Dimenze: I. vztah k přírodě, II. vztahy mezi lidmi... a II. reakce člověka na I. A II.

Projevy: lidské výtvoř, sociokulturní regulativy (normy, hodnoty, sociokulturní vzorce), instituce

Konkrétně ji tvoří segmenty: jazyk, filozofie, náboženství, právo, technika, umění, věda... další!!!

Vlastnosti: naučená, sdílená, symbolická, integrovaná, racionální, dynamická, adaptivní... otevřená, nekoherentní, nepodřaditelná

A také princip: „konceptuální mapa“ - sdílení významu, „vše, co považují její účastníci za normální“)

Kultura

- DEFINICE: „ Psychologické atributy skupiny, které zahrnují zvyky, přesvědčení hodnoty a postoje, které vytvářejí a tvarují emoce, chování a životní vzorce“ (D.Funder)
- Zahrnuje odlišný jazyk, způsob myšlení, vidění reality
- Příklad: Japonské slovo - amae

- „Odlišná kultura“: skupina lidí, která je z psychologického pohledu rozeznatelná/ odlišitelná od jiné

- Rozdíly mezi skupinami vždy naučené x nikdy získané (etnicita): enkulturace a akulturace

- Historicky - vztahy mezi kulturami...

III. Specifika dnešního světa, základní úvahy/pojmy

- **Diskuze (15 minut):**
- 1) Jmenujte největší ohniska kulturních střetů v moderní historii (novověk)
- 2) V čem, v jakých aspektech - týkajících se kultury a společnosti, se svět změnil v posledních
 - 100 letech
 - 50 letech
 - 20 letech

Jmenujte **NEJZÁVAŽNĚJŠÍ FENOMÉNY A PROBLÉMY**

IV. Interkulturní psychologie jako řešení výzvy

- V minulosti a často i dnes ignorace mezikulturních témat -ale v důsledku globálních jevů a změn - neudržitelné
 - Dřív: důraz na studium fenoménu, bez ohledu na kulturní souvislosti - z toho jasně plynuly závěry neplatné pro jinou, než západní kulturu
 - Dnes víme: špatná jsou už východiska, ne až závěry - nedostatečná znalost dané kultury x apriornost naší západní kultury
- Př. „Attachment“

IV. Interkulturní psychologie jako řešení výzvy

Tři základní otázky - problémy, které řeší:

1. Interkulturní porozumění - a aplikované/praktické otázky, které z toho plynou - k čemu vede neporozumění?
2. Zobecnitelnost stávajících/nový teorií a výzkumů
3. Jako variabilitu v osobnosti/sociálních jevech postihuje rozdílná kultura

V. Interkulturní psychologie - základní pojmy

- Interkulturní x kulturní psychologie
- Dva základní přístupy:
 - - etická perspektiva
 - - emická perspektiva
- „Univerzalistická teze“: panhumánní charakteristiky lidského rodu, ale různý způsob vyjádření

Interkulturní psychologie - základní historické pozice

- Absolutistická - fenomény jsou stejné, kultura nehraje roli
- Relativistická - všechno chování ovlivněno kulturou, zamítá mezikulturní srovnání, kvůli etnocentrismu
- Univerzalistická - pozice mezi: kulturně podmíněné významy, opatrné interpretace
- HISTORIE: kdy? Co nyní převažuje?

Interkulturní psychologie dnes - CÍL

- „Psychologická znalost Západu má často pramalou relevanci k většinovému světu. Akceptujeme a vítáme cíl směřovat k vývoji globální psychologie, která bude platná a užitečná pro všechny kultury. K tomu lze dospět různými cestami...“
- (Handbook of Cross-cultural psychology, Berry, 2011)

Shrnutí základních pojmů:

- Kultura - její dimenze a funkce
- Enkulturační x Akulturační (asimilace, separace, marginalizace, integrace)
- Emický x Etický princip
- Kulturní: absolutismu x relativismus x univerzalizmus
- Kontaktní událost
- Imigrace x imigrační opatření x imigrační politika
- Kulturní konvergence
- Multikulturalismus